

[Ministeren for byggeri og boligvæsen.]

let sag at afvikle bolignøden. Der henvistes bl. a. til støtte herfor til, at kommitteret Dich engang skulle have udtalt sig i så henseende. På den anden side mente det ærede medlem imidlertid, at bolignøden i virkeligheden var langt større, fordi det på grund af det ændrede forhold mellem indkomst og husleje var umuligt at bygge sig ud af krisen. Og endelig mente det ærede medlem, at der faktisk ikke kunne være nogen bolignød, idet der siden 1940 var bygget ca. 100 000 boliger, og den årlige tilvækst i boligbehovet skulle efter det ærede medlems opfattelse kun være ca. 10 000.

Hvis det virkelig skulle være så let at afvikle en bolignød på 35 000 lejligheder — og det måtte vel at mærke ske samtidig med, at man bygger for den løbende befolkningstilvækst —, vil jeg gerne spørge det ærede medlem, hvorfor ikke venstre-regeringen nåede at få halet ind på bolig-nøden. Tværtimod voksede jo bolignøden under venstre-regeringen. Når det ærede medlem mener at kunne støtte sig på en udtalelse af kommitteret Dich, tror jeg nu nok, det beror på en misforståelse. Det, som den pågældende udtalelse er gået ud på, er kun, at bolig manglen i byerne er af en størrelsesorden som 1 års normal bolig-produktion, og det er dog noget ganske andet. Lad mig iøvrigt straks slå fast, at den årlige tilvækst i boligbehovet i 30'erne udgjorde ca. 19 000 boliger. Denne årlige tilvækst er under krigen som følge af stigningen i vielseshyppigheden under den gode beskæftigelsessituation kun reduceret ubetydeligt til trods for nedgangen i befolkningstilvæksten. Det er derfor absolut urigtigt, når det ærede medlem nu mener, at vi ved at have bygget ca. 100 000 boliger under og efter krigen skulle have tilfredsstillet den — skal vi kalde det — naturlige tilvækst i boligbehovet. Det bolignødstal, som er opgjort i embedsmandsudvalgsbetænkningen, er netop et udtryk for det underskud, der er fremkommet som følge af den skete underproduktion, og det tager ikke hensyn til den tilvækst i behovet, som skyldes en eventuelt forøget efterspørgsel fra de enliges side. Det ærede medlem har derfor naturligvis ret i, at bolignøden muligvis er endnu større end de i betænkningen nævnte 35 000 lejligheder. Men selv dette tal er i hvert fald så stort, at det vil tage år at nedbringe det.

Det ærede medlem hr. Elgaard omtalte endvidere den udvikling, der indtrådte under og efter den første verdenskrig, da

man løste udligningsproblemet ved at tillade betydelige lejestigninger, således at lejeniveauet for de gamle lejligheder efterhånden tilpassede sig til det almindelige prisniveau. Jeg forstod på det ærede medlem, at han mente, at en lignende tilpasning ville være ønskelig i dag.

Det, der skete efter den første verdenskrig, var, at man, allerede medens den i 1916 indførte huslejekontrol bestod, tillod ret betydelige lejestigninger på de ældre lejligheder. Resultatet var, at lejen af de gamle lejligheder steg med omtrent 50 pct. fra 1916 til 1924. Der var således en tydelig tendens til, at huslejeforskellen mellem nye og gamle lejligheder kom til at tilfalde ejerne af de ældre ejendomme, idet der ikke dengang var noget effektivt huslejestop. Da der stadig var en vis lejeforskel mellem gamle og nye lejligheder, steg lejen i gamle lejligheder fortsat gennem hele mellemkrigs-tiden fra 1925 til 1940, således med godt 20 pct. i København, hvoraf dog en del skyldtes forbedringer af lejlighederne.

Jeg kan imidlertid ikke dele det ærede medlems begejstring for udviklingen på lejemarkedet efter den første verdenskrig. Mig forekommer det, at vi må gøre alt for at hindre, at et mindretal af befolkningen bliver i stand til uden nogen som helst produktiv indsats at opnå en meget betydelig gevinst på bekostning af befolkningens store flertal. Vi er denne gang i stand til at hindre en sådan udvikling, idet det hidtil gennem huslejestoppet stort set har været muligt at fastholde førkrigslejeniveauet for de gamle lejligheder. Det ærede medlem forudsiger, at der før eller senere må finde tilpasning sted imellem huslejeniveauet og det almindelige prisniveau. Jeg kan imidlertid ikke se nogen grund til, at man skulle forhindre, at en vare, specielt en så vigtig vare som boliger, bliver billigere i forhold til indtægtsniveauet, end den har været før. Jeg ser endnu mindre nogen grund til, at grundejerne endnu en gang opnår en konjunkturgevinst på lejernes bekostning; jeg kan overhovedet ikke se noget rimeligt i at fremhæve udviklingen efter den første verdenskrig som et eksempel til efterfølgelse. Det forekommer mig i det hele taget, at den megen tale om „tilpasning“ af huslejeniveauet til det almindelige prisniveau indeholder en god del mystik; fordi det er blevet dyrere at bygge nye lejligheder, skulle det ikke være nødvendigt at lade huslejen for de ældre lejligheder, der i sin tid blev opført til et meget lavere byggeomkostningsniveau, og som stadig udgør så langt den største del af